

HENRI DŽEJMS (1843–1916) smatra se ključnim autorom realizma u svetskoj književnosti koji je svojim originalnim književnim tehnikama nagovestio pojavu moderne književnosti, jednim od najvećih stvaralaca na engleskom jeziku i vrsnim stilistom. Rođen je u uglednoj američkoj porodici u Njujorku, a veliki deo života proveo je u Evropi, prvenstveno Londonu, gde je i umro. Upravo će susret Amerikanaca sa Starim kontinentom i bogatom evropskom kulturom postati centralni motiv u njegovim delima. Tokom studija prava na Harvardu Džejms odlučuje da se potpuno posveti književnosti i, iako veoma mlad, ubrzo postaje jedan od najistaknutijih pisaca kratkih priča u Americi. U svojoj plodnoj poluvekovnoj karijeri ovaj majstor proze je napisao čak 20 romana, 112 priča, 12 drama, nekoliko tomova putopisa, kritike, eseja i novinskih tekstova, a među njegova najpozantija dela spadaju novela *Okretaj zavrtnja* (1898) i romani *Portret jedne leđi* (1881), *Bostonci* (1886), *Krila golubice* (1902), *Amabasadori* (1903). Tri puta je bio nominovan za Nobelovu nagradu za književnost (1911, 1912, 1916) i danas se smatra jednim od nosilaca zapadnog književnog kanona.

b

Henri Džejms
AMBASADORI

edicija
KIRKA

prevod
Slobodan A. Jovanović

naslov originala
Henry James
THE AMBASSADORS

uredništvo, lektura, korektura
Anja Marković
Tijana Petković
Aleksandar Šurbatović

prvi deo

I

Prvo što je Streter učinio kada je stigao u hotel bilo je da upita za svog prijatelja; ali nije se mnogo razočarao kada je saznao da Vejmarš, po svemu sudeći, neće stići pre večeri. Telegram njegovog prijatelja, kojim je tražio da mu se rezerviše jedna soba „samo pod uslovom da nije bučna”, odgovor plaćen, pokazali su mu na portirnici, na osnovu čega je zaključio da je njihov sporazum da se sretnu u Česteru, a ne u Liverpulu, ostao potpuno na snazi. Onaj isti potajni razlog zbog koga Streteru nije bilo pošto-poto stalo da ga Vejmarš sačeka na pristaništu, čime je istovremeno odložio za nekoliko časova i zadovoljstvo ponovnog viđenja, sada je počeo da deluje na njega, i doprineo je da bez ikakvog razočaranja pričekava još koji sat. Večeraće u najgorem slučaju zajedno i, neka se ne ljuti dragi dobri Vejmarš – a ovo se, bogami, može i na njega samog odnositi – ne treba se plašiti da tokom narednih dana neće imati dovoljno prilika da budu zajedno. Pomenuti razlog, za koji sam rekao da je počeo da deluje na čoveka koji tek što se iskrcao sa broda, bio je potpuno nagonski – bio je plod jasnog osećanja da će, ma koliko inače bio oduševljen što će posle toliko godina opet ugledati lice svog druga, malo iskvariti svoj poduhvat ako bi udesio da se približavajućem parobrodru ovaj lik ukaže kao prvi „ton” Evrope koji će osetiti. U Streteru se sa svim ostalim već bilo pomešalo strahovanje da bi sam taj lik, u

punoj meri, potpuno, bio ton Evrope u sasvim zadovoljavajućem stepenu.

Taj ton se u međuvremenu – tokom ovog popodneva, zahvaljujući ovom srećnijem rešenju – odrazio u takvom saznanju sopstvene slobode kakvo godinama nije osetio; u takvom dubokom osećanju promene i, iznad svega, u utisku da trenutno ne mora da brine ni o kome i ni o čemu, što se po svemu dosadašnjem, ako drskost nade nije bila suviše luda, nagoveštavalo kao nešto što će ovoj pustolovini dati boju odvažnog uspeha. Na lađi je bilo sveta sa kojim se lako združio – onoliko lako koliko se dosad to moglo reći za njega – i koji se uglavnom sa mesta iskrcavanja bacao naglavačke u bujicu koja ga je nosila u London; bilo je i takvih koji su ga pozivali da se nađu u gostionici, i koji su mu čak i zatražili da im pomogne „pri razgledanju” liverpulskih lepota; ali on se trudio da se od svih izmakne; nije otišao ni na jedan sastanak; nije obnovio nijedno poznanstvo; bio je potpuno ravnodušan prema svima onima koji su, nasuprot njemu, bili presrećni što su se „upoznali” sa toliko sveta; i čak je, uz svu svoju nezavisnost, nedruželjubivost i usamljenost, izbegavajući mogućnost svake nepredvidljivosti i svakog ponovnog dodira, posvetio svoje popodne i svoje večere neposrednom i očiglednom. Čudan su napitak, bar kada je u pitanju Evropa, stvorili to popodne i to večere provedeni na obali Merselja, ali kakav god da je bio, ispio ga je do dna, nerazblaženog. Doduše, malo se trgao kada mu je palo na um da je Vejmarš možda već stigao u Čester; pomisli, ukoliko bi se kojim slučajem ispostavilo da je on taj koji se „iskrcao” ranije, da bi mu bilo teško i da zamisli kako bi tamo uopšte prekratio vreme; ličio je pre na čoveka koji, sav srećan što je u džepu našao više para nego obično, nehajno opipava novac, zveckajući njime i spremajući se da ga potroši. Bio je spreman da Vejmaršu vrlo neodređeno saopšti čas kada je

brod dodirnuo kopno, žarko je želeo da vidi ponovo svog prijatelja, a isto tako strasno želeo je da odloži ovu radost – bili su to, što nije teško shvatiti, prevremeni znaci moguće složenosti spona koje su ga vezivale za njegov sadašnji zadatak. Siroti Streter se – bolje da to odmah kažemo – povijao pod neobičnim teretom svoje dvostruke savesti. Bilo je otuđenosti u njegovom oduševljenju, i radoznalosti u njegovoj ravnodušnosti.

Pošto mu je mlada žena, koja je sedela u staklenom kavezu, pružila preko pulta bledoružičast list hartije sa potpisom njegovog prijatelja čije je ime izgovorila naglas, okrenuo se i našao u holu, licem u lice s jednom damom čiji se pogled, pun nagle odlučnosti, ukrstio s njegovim, i čije su mu crte lica – ni mladalački sveže, ni naročito fine, ali izrazite i prijatne – izazvale u svesti nešto što je nedavno video. Stajali su tako za trenutak gledajući jedno drugo; a onda ju je trenutak smestio u sećanje: primetio ju je dan ranije, u prethodnoj gostionici, gde je – isto tako u holu – kratko razgovarala s nekim ljudima koji su zajedno s njim putovali istom lađom. Ništa se nije desilo među njima, i bilo bi mu isto toliko teško da kaže po čemu je prvi put zapazio njeno lice, kao što bi mu sada bilo teško da objasni kako ju je prepoznao. Činilo se da je prepoznavanje krenulo da preovlađuje i na njenoj strani – a sve je to samo povećavalo tajanstvenost. U svakom slučaju, počela je time što mu je rekla da je, pošto je slučajno čula njegov razgovor, htela s njegovim dopuštenjem da ga upita nije li možda reč o g. Vejmaršu iz Milrouza u Konektikatu – g. Vejmaršu, američkom advokatu.

– Naravno da je o njemu reč – odgovorio je – o mom slavnom prijatelju. Treba da se sastanemo ovde, on je trebalo da stigne iz Malverna, a ja sam mislio da je već ovde. Ali on će stići večeras, i lakše mi je što znam da nije morao da me čeka. Da li ga poznajete? – završi Streter.

Tek pošto joj je odgovorio, postalo mu je jasno koliko je odgovor već bio duboko u njemu: to mu je govorio i ton njegove sagovornice, a isto tako i izraz na njenom licu – izraz koji je sadržao u sebi nešto više od uobičajene prividne nemirne svetlosti.

– Srela sam ga u Milrouzu – gde sam imala običaj da boravam, pre prilično godina; imala sam tamo prijatelje koji su bili i njegovi prijatelji, bila sam u njegovoj kući. Ne bih se mogla zakleti da će me prepoznati – nastavljala je Streterova sagovornica – ali bih se veoma obradovala da ga vidim. Možda ću ga – dodala je – i sresti, jer ostajem ovde.

Zastala je za trenutak, i za to vreme su sve te stvari doprle do svesti našeg prijatelja, i sticao se utisak kao da već odavno razgovaraju. Čak su se i neodređeno nasmešili jedno drugom, a Streter uskoro izusti da svakako neće biti teško videti Vejmarša. Ove reči ostavile su na damu takav utisak kao da je u razgovoru otišla malo dalje nego što pristojnost dozvoljava.

O svemu je govorila potpuno otvoreno.

– Oh – reče – njemu će biti svejedno! – I požuri da doda kako veruje da Streter poznaje Munsterove. Munsterovi su bili ljudi s kojima ju je video u Liverpulu.

Ali se ispostavilo da Munsterove nije toliko poznavao da bi se razgovor produžio; i tako se desilo da nisu znali kako da ga nastave. Time što je saopštila kakve je prirode njeno poznanstvo ona je samo pomerila razgovor, ali nije uspela da ga nastavi, i izgledalo je kao da nemaju više šta da kažu jedno drugome. Ali po njihovom držanju se ne bi moglo reći da su želeli da ga prekinu; i posledica svega toga bila je da su prihvatili jedno drugo i pored toga što se prethodno nisu desile stvari koje bi do toga dovele. Prošli su zajedno kroz hol, a Streterova pratilja primeti da za razliku od ostalih ovaj hotel ima vrt. Streter je u ovom trenutku već bio svestan

svog čudnog i nedoslednog ponašanja: izbegavao je da se bliže upozna s ljudima na brodu, udesio je da susret s Vejmaršom ne bude suviše nagao; da bi ga, u ovom iznenadnom slučaju, napustili i opreznost i smotrenost. Otišao je sa svojom novom prijateljicom, ne popevši se prethodno ni u svoju sobu, u hotelski vrt, i deset minuta kasnije već joj je bio obećao da će se s njom ponovo tu naći, čim se malo sredi. Želeo je da razgleda grad, i dogovorili su se da to zajedno učine. Nije mnogo trebalo da dama počne da se ponaša kao da je kod kuće, a on kao gost. Ona je tako poznavala grad da je na neki način ličila na domaćicu, i Streter je pogledom punim sažaljenja pogledao mladu ženu koja je sedela u staklenom kavezu. Izgledalo je kao da je ova osoba shvatila da je potpuno izlišna.

Kada je posle četvrt časa sišao, njegova domaćica je ugledala – pogledom punim blagonaklonosti – mršavu i prilično opuštenu priliku jednog čoveka srednje visine i, možda, nešto više od srednjih godina – čoveka od jedno pedeset pet godina čija su najupadljivija obeležja bili tamnoputo beskrvno lice, gusti crni brkovi, podšišani na američki način, koji su mu pokrivali usnu, još uvek bujna kosa, ali i bujno prošarana sedim vlasima, i smeli, slobodno istureni nos, koji je, moglo bi se reći, ublažavala njegova pravilna linija, savršenstvo njegovog kroja. Par stakala, koji se za sva vremena nastanio i sa jedne i sa druge strane plemenite nosne kosti, i jedna bora, neobičnog oblika i dubine, jedan dugi zarez vremena, spuštajući se, paralelno sa brkovima, od nozdrve pa sve do brade, upotpunjavali su izgled tog lica čiji je sadržaj, što bi svaki posmatrač primetio za tren oka, popisala svojim pogledom ona druga stranka koja je trebalo da se pojavi na sastanku zakazanom po Streterovoj želji. Ta ga je druga stranka očekivala u vrtu, gladeći par novih, mekih rukavica, neobično svetle boje, i dok joj se on, pod blagim engleskim sunčevim

zracima približavao po uskoj traci ni-sko podšišanog travnjaka, ona se u takvoj prilici, onako ovlaš pripremljena, učinila njemu, skoro nepripremljenom, kao nekakav model. Zračila je savršeno prikladnom jednostavnošću, raskošno potčinjena prikladnosti – osobinama koje njen pratilac nije imao vremena da raščlani, ali koje su ga tako iznenada zablesnule da ih je najednom postao potpuno svestan; bile su potpuno nove za njega. Zaustavio se na travnjaku pre no što je stigao do nje i pretvarao se da traži nešto što je tobož zaboravio u jesenjem kaputu koji je nosio preko ruke; zapravo, suština ovog pokreta sastojala se u tome što je želeo da dobije u vremenu. Ništa nije bilo čudnije od osećanja da se u ovom trenutku upušta u pustolovinu čiji smisao nije nimalo u skladu sa njegovom prošlošću, osećanja koje se upravo obrazovalo na tome mestu. U stvari, ta pustolovina počela je gore u sobi, dok je stajao pred ogledalom u kom se tako čudnovato gusto odbijao sjaj sumraka koji je kroz prozor dopirao u ovu tužnu sobu; počela je detaljnijim pregledom sastavnih delova Spoljašnosti nego što je ikada dosad bio primoran da učini. Učinilo mu se, u tim trenucima, da sastavni delovi koje je imao na raspolaganju ne mogu nikako da odgovore njegovim potrebama, a zatim se uhvatio za misao da je njihova važnost zavisila potpuno od pomoći koja će biti posledica onoga što će preduzeti. Otići će u London, a šešir i mašina mogu da pričekaju. Ono što ga je, u ličnosti njegove prijateljice naročito pogodilo, kao rukom majstora dobro bačena lopta – ali uhvaćena u letu, i to rukom ne manje veštom – bio je izgled osobe koja je umela da izabere iz svega što je videla, izgled osobe koja u potpunoj meri poseduje te nejasne osobine i količine koje su, sve skupa, u njegovim očima predstavljale preimućstvo izvučeno iz srećnih okolnosti. Da je hteo da sam za sebe sažme svoj utisak, on bi, svakako, bez ikakve pompe i parade, isto onako

kako mu se ona obratila, i kako joj je on odgovorio, rekao sam sebi: „Ona je prefinjenije civilizovana!” I ako ovu opasku nije dopunio pitanjem: „Prefinjenije civilizovana od *koga?*”, to je dolazilo otuda što je bio duboko svestan značaja toga upoređivanja.

Ma koliko mu bila bliska kao zemljinja, a to je izbijalo iz celog njenog bića, i ma koliko mu bila bliska i po onoj drugoj, isuviše jasnoj sponi, po kojoj nije bila vezana ni za kakvu tajnu već za tog dragog, teško svarljivog Vejmarša – u svakom slučaju, bilo je očigledno da je celom svojom pojavom obećavala zadovoljstvo jedne prefinjenije civilizovanosti. Pauza koju je napravio da bi prevrtao po džepovima imala je za posledicu da se osetio sigurnije i da je mogao da je detaljnije zagleda, što je i ona iskoristila u odnosu na njega; oboje su bili zadovoljni jedno drugim. Njega je naročito iznenadila njena mladost koja se graničila sa drskošću; ali to je još uvek moglo da ide uz njenih trideset i pet godina. Ona je, uostalom, po nekim crtama lica i po bledilu bila nalik na njega, mada, naravno, nije mogao znati šta bi neko treće lice, koje bi ih oboje posmatralo, moglo zaključiti da im je zajedničko. Sudeći po istovetnosti njihove tako lepe tamne puti, po istovetnosti njihove tako izrazite vitkosti, po istovetnoj izvajanosti njihovih likova, po istovetnosti njihovih pogleda, po istovetnim delikatnim ili gustim sedim vlasima, taj posmatrač bi mogao zaključiti da su brat i sestra. Ali to ne znači da ne bi bilo i razlika: ova sestra je u odnosu na ovog brata mogla proći kroz patnje što je bila tako dugo odvojena od njega, a brat je u odnosu na ovu sestru mogao u ovom trenutku stajati pun iznenađenja pred njom. Sa druge strane, ne bi se moglo reći da su oči Streterove prijateljice pokazivale najviše iznenađenja dok mu je, gladeći rukavice, davala predah – na kome joj je bio zahvalan. Te oči stadoše da posmatraju čim su ga ugledale, one su ga odmeravale od

glave do pete, kao pravi poznavaoци, kao da je on bio ljudski materijal kojim je već rukovala na ovaj ili onaj način. Vlastnica tih očiju bila je zaista, to se može reći, gospodarica stotinak pregrada i kategorija, pribežišta duha, pogodnih odeljaka, i ona je u njih, sa vrha svog iskustva smeštala svoje ovozemaljske poznanike kao što sлагаč rastura ručni slog u sitne pregrade štamparskih sanduka.

U pogledu toga ona je bila isto toliko obdarena koliko on nije bio, i to je stvaralo takvu razliku između njih dvoje da je sreća što nije posumnjao u njeno puno postojanje, jer inače nikada ne bi dopustio da se potčini njenoj ličnosti. A u onoj meri u kojoj je posumnjao u njenu obdarenost te vrste, on joj se, naprotiv, svim srcem predao, mada je prethodno prošao kroz jedan mali otpor svoje svesti. On je, odista, u neku ruku nagađao šta je ona znala. On je stvarno osećao podsvesno da ona zna stvari koje on ne zna, i mada je to bio jedan ustupak koji je on, govoreći u opštim potezima, nerado činio ženama, on ga je ovoga puta vrlo rado učinio kao da ga oslobađa jednog tereta. Njegove oči bile su tako mirne iza njegovih večitih cvikera da nisu morale ni postojati, jer njihovo odsustvo ne bi nimalo izmenilo njegovo lice, koje se, za svoju izražajnost a isto tako i za svoju osećajnost, služilo drugim izvorima: spoljašnošću, bojom i oblikom. Pridružio se svom vodiču i primetio je da se ona u trenucima o kojima je sada bilo reči, više okoristila nego on: za sve to vreme bio je na raspolaganju njenoj inteligenciji. Saznala je takve intimne pojedinosti kakve joj on nikada nije poverio, a verovatno joj nikada neće ni poveriti. Ne može se reći da nije bio svestan niza pojedinosti koje joj je već ispričao, ali te pojedinosti nisu bile one prave. Međutim, od stvari koje je već znala mnoge su bile one prave.

Da bi izašli na ulicu, trebalo je da opet prođu kroz hol gostionice, te ga tamo ona opet zaustavi pitanjem:

– Jeste li pogledali kako se zovem?

Jedino što je mogao da učini bilo je da se zaustavi i da se nasmeje.

– A vi, jeste li vi pogledali kako se ja zovem?

– Oh, pa naravno – čim ste me napustili. Otišla sam do portirnice i upitala. Zar ne bi bilo bolje da ste i vi to učinili?

Njemu je to izgledalo čudnovato.

– Da pitam kako se zovete, iako nas je ona mlada žena s visine svog sedišta videla kako se upoznajemo?

Sada je bio red na nju da se nasmeje svojim zabavnim i dosta nestrpljivim smehom.

– Zar to nije razlog više? Ako se vi plašite da mi nanese uvredu time što ćete, s jedne strane, pitati ko sam, a sa druge strane šetati sa mnom – verujte da me to ni najmanje ne pogađa. Evo, uostalom – nastavi ona – moje posetnice, pošto imam još nešto da kažem portiru, možete na miru da je razgledate dok se ne vratim.

Ona ga, pošto je primio iz njenih ruku malu posetnicu koju je izvukla iz beležnice, napusti, a on, sa svoje strane, pre no što se vratila, izvuče iz svoje beležnice drugu posetnicu, u nameri da joj je preda u zamenu. Pročitao je običnu oznaku – Marija Gostri – kojoj su u jednom uglu karte bili pridodati broj i naziv ulice, po svemu sudeći u Parizu, ali nije bilo nikakve druge oznake koja bi mogla objasniti ovo strano ime. Stavio je njenu posetnicu u džep od prsluka, a svoju je zadržao u ruci. Naslonio se na okvir vrata i rasejano se nasmešio vidiku koji se ukazivao pred hotelom. Bilo mu je krajnje smešno što je Mariju Gostri, za koju nije uopšte znao ko je – i nije o tome imao ni najmanju predstavu – stavio na tako sigurno mesto. Ali ga je nešto, ni sam nije znao šta, uveravalo da treba čuvati na sigurnom ovu malu zalogu koju je stavio u džep. Pustio je da mu oči besciljno blude po predelu, a on se predao mislima o pokretu svoje ruke, pitajući se

da li treba da ga smatra verolomnim. Taj pokret je bio brz, bio je možda čak i preuranjen, i bilo je malo sumnje u to kakvo bi lice napravila izvesna osoba da ga je videla. Ali ako je taj pokret bio „pogrešan” – kog će onda vruga ovde. Do toga je jadnik stigao, čak i pre no što se sastao sa Vejmaršom. Nikada nije sumnjao u sopstvene granice, ali je te granice uspeo da pređe u roku od trideset i šest sati. Uostalom, sav put koji je prešao na području dobrog vladanja i morala, iskrasao mu je pred očima još življe kada se Marija Gostri vratila i kada mu je veselim, odlučnim glasom rekla: – Hajdemo! – i povukla ga za sobom u svet. Da sve to nije bilo bez značaja, postalo mu je jasno dok je koračao kraj nje s mantilom preko jedne ruke, kišobranom ispod druge, i svojom ličnom posetnicom stisnutom između palca i kažiprsta – postalo mu je jasno da će ga ona uvesti u stvari. Nije bilo „Evrope” u Liverpulu, ne – čak ni u onim strašnim, prekrasno uzbudljivim ulicama u kojima je sinoć bio – u meri u kojoj je na to uticala njegova sadašnja saputnica. Ali se ovaj uticaj osetio potpuno tek nakon što su nekoliko trenutaka koračali jedno pored drugog i pošto je imao vremena da se upita da njeni pogledi ispod oka ne znače da bi bilo bolje da navuče rukavice?

Ona ga je presekla u njegovom poletu i upitala napola izazivački, a napola zabavljajući se:

– Ali zašto – ma koliko vam bilo teško da se odvojite od nje – ne stavite u džep tu posetnicu? Ili ako vam je teška, čoveku je često drago da dobije svoju kartu natrag. Kad čovek samo pomisli koliko te karte koštaju!

Tada je tek shvatio da se u njoj istovremeno odigravaju dve stvari: da je njegovo koračanje kraj nje sa posetnicom koju je za nju pripremio, uticalo na nju na taj način da joj je misao odlutala jednim od njemu nedostižnih puteva, i da ona pretpostavlja da je znamen, koji je držao u ruci, isti onaj

koji je primio od nje. Zato joj je pružio kartu, kao neku vrstu naknade, a ona je, čim ju je prihvatila, shvatila razliku i, ne podižući oči sa nje, zastala i počela da se izvinjava.

– Sviđa mi se – reče mu ona – vaše ime.

– Oh – odgovori on – sigurno vam ništa ne govori! – Imao je, međutim, svojih razloga da ne poveruje kako joj je možda sasvim nepoznato.

Ali bilo je isuviše očigledno da joj je bilo sasvim nepoznato. Ponovo ga je pročitala kao čovek koji nikada nije čuo za njega.

– G. Luis Lambert Streter – zvučalo je u njenim ustima kao da je u pitanju potpuno nepoznat čovek.

Ponovo je rekla da joj se ime sviđa.

– Naročito Luis Lambert. To je naslov i jednog Balzakovog romana.

– Da, poznato mi je – izjavi Streter.

– Ali roman ne valja ništa.

– I to mi je poznato – nasmeja se Streter. I dodade naizgled bez ikakve veze:

– Ja sam iz Vuleta u Masačusetsu.

Ona se na to – zato što je to bilo bez ikakve veze ili iz nekog drugog razloga? – nasmeja. Balzak je opisao mnogo varoši, ali nije opisao grad Vulet u državi Masačusets.

– Vi to kažete – odvrati mu ona – kao da želite da čoveka odmah suočite s najgorim.

– Oh – reče on – mislim da ste to morali odmah da primetite. Ja sam toliko prožet time da me i moj pogled, i moj način govora, i moj način, kako se tamo kaže, „nastupa” odaju. Celo moje biće odiše time, i vi ste to i sami svako zapazili čim ste me ugledali.

– Mislite na najgore?

– Ma ne, nego na činjenicu odakle dolazim. U svakom slučaju, sada to znate, pa nećete moći, ma šta se dogodilo, da kažete da nisam bio iskren s vama.

– Vidim.

Izgledalo je, odista, da gospođicu Gostri zanima trenutak koji je podvukao.

– Ali šta hoćete da kažete time „ma šta se dogodilo“?

Mada nije bio stidljive prirode – što, uostalom, nije bilo sasvim prirodno – Streter je gledao unaokolo izbegavajući da se sretne sa njenim pogledom; to mu se, u stvari, često dešavalo za vreme razgovora, ali ta stidljivost nije bila ni u kakvoj vezi sa onim što je govorio.

– Da ne biste pomislili da sam beznadežan slučaj.

Posle tih reči krenuše opet, i dok su tako koračali, ona izjavi da među svojim zemljacima u stvari najviše i voli „beznadežne slučajeve“. Čitav niz sitnih prijatnih pojedinosti – a nije postojala pojedinost, ma koliko bila beznačajna, koja ga nije zanimala – rascvetavao se pred njim u toku ove šetnje; ali značaj samoga slučaja koji ih je izazvao, ma koliko inače vremenski bio udaljen od nas, zanima nas u tolikoj meri da bismo mogli dopustiti sebi da navedemo suviše primera. Postoje, međutim, dva-tri slučaja za kojima bismo možda žalili ako bismo ih izgubili. Krivudavi bedem – pojas koji je, kako se varoš širila, na više mesta pukao, ali koji su donekle u ispravnom stanju održavale brižljive ruke građana – vrludao je, kao kakva uska traka, između niskih zaklona, koje su tokom vekova uglačali miroljubivi naraštaji, zastajkivao je tu i tamo da bi napravio propust za kakva razvaljena vrata ili da bi prebacio most preko kakve pukotine, peo se i spuštao, koračao naviše i naniže, pravio čudne zaokrete, neobične dodire, zavirivao u obične ulice i pod nadstrešnice zabati, piljio u crkveni toranj i njive rasute kraj reke, u tu nemoguću englesku varoš i u ta uređena engleska polja. Zadovoljstvo koje je

Streter osećao gledajući ovaj prizor bilo je suviše duboko da bi se rečima moglo izraziti; međutim, isto su se toliko duboko mešale u njemu neke slike njegove unutrašnje predstave. On se već svuda šetao u svojoj dalekoj prošlosti, kada mu je bilo dvadeset i pet godina, ali ova pojedinost, umesto da ga pokvari, samo je bogatila njegovo sadašnje osećanje i doprinosila njegovom ponovnom cvetanju – cvetanju koje je bio u stanju da podeli s nekim. Vejmarš je bio taj s kojim je to osećanje trebalo da podeli, pa je, prema tome, Vejmarš i bio taj koji je u ovom trenutku gubio ono što mu pripada. Neprekidno je gledao na svoj sat, i kada je po peti put učinio to, gospođica Gostri ga oštro preseče:

– Vi u ovome trenutku činite nešto što po vašem mišljenju nije u redu.

Ova primedba ga je tako pogodila da je namah promenio boju lica, i zbunjeno se nasmejao.

– Zar zaista ličim na čoveka koji se toliko zabavlja?

– Vi se, po mom mišljenju, ne zabavljate onoliko koliko bi trebalo.

– Vidim – reče on zamišljeno kao čovek koji se slaže. – Veliko je moje preimućstvo.

– O, nije to vaše preimućstvo! Ono nema nikakve veze sa *mnom*. Ono ima veze sa vama samim. To je dokaz o vašoj opštoj nesposobnosti.

– O, najzad smo vas isterali na čistinu! – nasmeja se on. – To je nesposobnost Vuleta. *Ona* je opšta.

– Ja mislim na nesposobnost uživanja – objasni gospođica Gostri.

– Sasvim tačno. Vulet nije siguran da li treba uživati u stvarima. Kad bi bio siguran, on bi uživao. Ali, jadnik, on nema nikoga – nastavi Streter – ko bi mu pokazao kako da uživa. On nije u mojoj koži. Ja imam nekoga.

Izdavač: Blum izdavaštvo, Nova Varoš
Sedište redakcije: Trgovačka 14/26, Beograd
Mail: redakcija@blumizdavastvo.rs
Štampa: F.U.K., Beograd, 2020.
Tiraž: 500
ISBN: 978-86-6070-001-0

CIP - Каталогизacija у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд
821.111(73)-31

ЏЕЈМС, Хенри, 1843-1916

Ambasadori / Henri Džeјms ; prevod Slobodan A. Jovanović. - Nova Varoš
: Blum izdavaštvo, 2020 (Beograd : F.U.K). - 529 str. ; 20 cm. - (Edicija
Kirka)

Nasl. izvornika: The ambassadors / Henry James. - Tiraž 500.
ISBN 978-86-6070-001-0
COBISS.SR-ID 15250697